

SAMLET INNSPILL TIL STRATEGI 2027–2032 – OMGANG 2

Fakultet for anvendt økologi,
landbruksfag og bioteknologi
(ALB)

Innledning

Fakultetet for anvendt økologi, landbruksfag og bioteknologi (ALB) representerer fagmiljøer som kombinerer natur- og biovitenskapelig kompetanse med anvendt forskning, utdanning og innovasjon. Fakultetet har en tydelig regional forankring og et sterkt nasjonalt og internasjonalt nettverk. Gjennom sine tre institutter – Evenstad, Blæstad og Hamar bidrar ALB med kunnskap for grønn omstilling, samfunnssikkerhet og bærekraftig ressursforvaltning.

1) Gir utkastet en tydelig identitet og et særpreg ved INN?

Utkastet fanger mye av bredden ved INN, men identiteten blir samtidig litt for “altomfattende”. I leseveiledningen løftes det frem at kraften ligger «i profesjoner som samarbeider, i kreative miljøer som skaper og i teknologi som utvikler nye muligheter». Det er en fin formulering, men som strategisk identitetsmarkør blir den for lite presis, fordi den gir inntrykk av at alle disse elementene er like gjennomgående for hele universitetet.

ALB vil være tydelig på følgende: Kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) er legitimt og viktig ved INN, men det er i praksis et avgrenset bidrag knyttet til bestemte miljøer og ikke en gjennomgående “ramme” som bør prege hele strategiens identitet og alle samfunnsutfordringer. Når KU og “kreative uttrykk/fortelling” får stor plass på identitetsnivå, kan det skygge for det INN samlet sett i størst grad må levere på som universitet: forskningsbasert utdanning, sterk kompetanseutvikling og forskningsdrevet kunnskap inn mot grønn omstilling, natur- og klimautfordringer, matsikkerhet, teknologi, samt sikkerhet og beredskap.

Forslag: Spiss identiteten til 2–3 tydelige kjennetegn som går igjen i hele strategien (f.eks. profesjons- og kompetanseoppdraget, naturressurs/bioøkonomi og teknologi/beredskap). KU bør omtales tydelig som en styrke der det er relevant, men tones ned som generell identitetsformulering.

2) Kommer prioriteringer tydelig frem, og er strategien fremtidsrettet?

Strategien sier at satsingsområdene skal leses som en «ikke-rangert prioritering». Det svekker strategien som styringsverktøy, fordi INN ikke står i en situasjon der “alt kan prioriteres”. Tvert imot er forventningen i tildelingsbrevet at institusjonene skal håndtere et strammere handlingsrom gjennom omdisponeringer, og det pekes tydelig på hvilke områder som må prioriteres: helsefag, lærerutdanningene, teknologi, sikkerhet og beredskap, samt områder viktige for det grønne skiftet.

ALB mener derfor at strategien må være mer ærlig om at den innebærer valg – og fravalg. Dette var også en hovedlinje i ALBs tidligere innspill: en strategi må være tydelig på hva INN skal være best på, og like tydelig på hva som ikke skal prioriteres, ellers blir den i praksis en overordnet narrativ uten reell styringseffekt.

Dette gjelder også forskningsambisjonen. Hvis INN mener alvor med målet om å «heve kvalitet, gjennomslag og ekstern finansiering i forskning», må strategien si tydeligere hvordan vi skal lykkes i de mest konkurranseutsatte og kvalitetsdrivende arenaene særlig EU og NFR. EU- og NFR-prosjekter er ikke “ekstra penger for samme innsats”; de krever langsiktig fagmiljøbygging, høy metodisk kvalitet, profesjonell søknadsstøtte og kapasitet til prosjektledelse og økonomistyring. Det betyr at målet om økt EU/NFR-finansiering i praksis forutsetter omfordeling av ressurser: mer målrettet støtte i søknadsfasen (pre-award, økonomi, jus, partnersøk), tydelig prioritering av hvilke miljøer som skal løftes, og en ressurs- og insentivmodell som gjør at fakulteter og fagmiljøer ikke straffes for å ta på seg store eksternt finansierte prosjekter. Uten en slik omprioritering øker risikoen for at ambisjonen får motsatt effekt: mer søknadsaktivitet uten høyere treffrate, økt belastning på nøkkelmiljøer, og mer kortsiktige prioriteringer som samlet sett kan svekke forskningskvalitet og gjennomføringsevne.

Vi anbefaler derfor at INN enten rangerer satsingsområdene, eller innfører en enkel og forståelig prioriteringslogikk: hva skal komme først de første årene, hva skal beskyttes, og hva kan nedskaleres eller utsettes ved økonomisk press. Samtidig bør KPI-arbeidet kobles tydelig til slike prioriteringer og til faktiske ressursbeslutninger (tid, stillinger, støttefunksjoner og økonomiske insentiver) og ikke primært brukes som et rapporteringsregime.

3) Fremstår INN som et attraktivt universitet for studenter, ansatte og samarbeidspartnere?

Utkastet er sterkt på utdannings- og læringsperspektivet, men for svakt på forskning som grunnlag for attraktivitet. Skal INN rekruttere og beholde sterke fagmiljøer og samtidig fremstå som en relevant og etterspurt partner for arbeidsliv, forvaltning og offentlig sektor må strategien signalisere en tydeligere forskningsambisjon og en realistisk plan for gjennomføring.

Dette er ikke “forskning for forskningens skyld”. Langtidsplanen understreker at Norge er avhengig av forskningsbasert kunnskap og kompetanse for å møte store samfunnsutfordringer, håndtere kriser og styrke innovasjon og verdiskaping og at kunnskap må tas i bruk i samfunnet.

Samtidig må strategien være konkret på hvordan forskningsløftet skal skje. Forskningskvalitet og gjennomslag bygges over tid: det krever stabile rammer, kritisk masse, infrastruktur, metodisk kompetanse og forskningsledelse og dette lar seg ikke etablere raskt i “alle miljøer samtidig”. En strategi som sprer ambisjonene for tynt, risikerer å gi mye aktivitet, men lite gjennomslag. Derfor bør INN tydeligere prioritere og investere i de fagmiljøene som allerede viser forskningsstyrke og potensial for videre utvikling, slik at disse kan fungere som motorer for kvalitet, rekruttering, eksternfinansiering og forskningsbasert utdanning også i bredere deler av institusjonen.

Skal INN levere på grønn og digital omstilling, beredskap og kompetansebehov, må vi derfor bli bedre på kvalitet og gjennomslag i forskning, bygge en sterkere forskningskultur og arbeide mer målrettet med eksternfinansiering der det er relevant. Dette var også en tydelig konklusjon i ALBs tidligere innspill: etter oppnådd universitetsstatus må INN i større grad utvikle en moden universitetskultur, der forskning og forskningsbasert utdanning gis tydeligere tyngde.

Forslag: INN bør i strategien tydelig slå fast at forskningsløftet skal bygges ved å styrke og videreutvikle de forskningsmiljøene som allerede har dokumentert kvalitet og gjennomslag, særlig der de treffer de tydeligste nasjonale prioriteringene (kompetanse til grønn omstilling, teknologi/digitalisering, helse/én-helse, samfunnssikkerhet og beredskap) og samtidig har klar relevans for Innlandet-regionen. Grunnen er enkel: forskningsstyrke kan ikke etableres raskt “overalt samtidig” uten at kvaliteten blir tynn og fragmentert. Robust kvalitet og internasjonal konkurransekraft krever kritisk masse, infrastruktur, forskningsledelse, stabile rammer og tid og dette bygges mest effektivt ved å investere der INN allerede har faglige spydspisser og samarbeid som kan skaleres.

Slik prioritering gir også best uttelling internasjonalt: sterke miljøer er de som oftest kan delta i og lede EU- og NFR-prosjekter, tiltrekke dyktige forskere og stipendiater, og inngå i langsiktige partnerskap. Når INN styrker eksisterende spydspisser som allerede leverer på det myndighetene etterspør, øker sannsynligheten for både høyere forskningskvalitet, mer eksternfinansiering, og mer forskningsbasert utdanning til direkte nytte for regionen og for INNs posisjon nasjonalt og internasjonalt.

4) Svarer strategien på viktige samfunnsutfordringer der INN har et fortrinn?

Overordnet: ja. Strategien peker mot store samfunnsutfordringer og fire satsingsområder der INN har gode forutsetninger. Samtidig er det noen ubalanser og uklarheter som bør ryddes i for at strategien tydeligere skal speile nasjonale forventninger og samtidig utnytte INNs faktiske fortrinn.

Særlig gjelder dette satsingsområdet «Læring, kreativitet og digital innovasjon», der KU og «digitale fortellinger» blir svært konkret formulert som prioritet (bl.a. «Drive forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid innen interaktive medier og digitale fortellinger»). Dette kan være riktig og viktig for deler av INN, men når ett deltema formuleres så spesifikt, bør strategien være like presis på de øvrige områdene som styringssignalene etterspør tydeligst som kompetanse til profesjoner, teknologi/IKT/KI, sikkerhet/beredskap og grønn omstilling.

ALB vil derfor anbefale at KU omtales mer proporsjonalt i en samlet universitetsstrategi: KU skal ha en plass der INN har sterke miljøer og der KU bidrar til kvalitet, relevans og innovasjon, men bør tones ned som et «primærsvaer» på brede samfunnsutfordringer. I dagens utkast kan KU/fortelling fremstå som mer sentralt enn det som samlet sett bidrar mest til å oppfylle forventningene i de nasjonale styringssignalene.

Samtidig bør strategien tydeligere løfte fram at INN må møte samfunnets behov gjennom å styrke de forskningsmiljøene som allerede ligger i framkant på områder der INN har dokumentert kvalitet og relevans, og der det finnes et klart mulighetsrom nasjonalt, regionalt og internasjonalt. Forskning som svarer på samfunnsutfordringer bygges ikke raskt «fra null»; den krever tid, kritisk masse, infrastruktur og stabile rammer. Den mest effektive måten å øke gjennomslag og nytte på er derfor å investere der INN allerede har sterke fagmiljøer som treffer behovene i regionen og de prioriteringene myndighetene legger til grunn.

Forslag: Behold KU, men skriv det mer presist i relevante miljøer. Samtidig bør strategien styrke forsknings- og kompetanseprofilen tydeligere innen de tematiske prioriteringene i langtidsplanen som klima/miljø/energi, muliggjørende teknologier (IKT/biotek/KI), samfunnssikkerhet/beredskap og tillit/fellesskap, og eksplisitt knytte dette til prioritering av ressurser til eksisterende sterke fagmiljøer som kan levere på samfunnets behov med gjennomslag.

5) Andre forslag til visjon, verdier, kjennetegn, satsingsområder og målområder

Visjon: «Tverrfaglig kraft for samfunn i endring» fungerer godt som overordnet retning. Samtidig bør forklaringen av visjonen balanseres tydeligere, slik at det kommer frem at forskning og forskningsbasert utdanning er hovedmotoren i universitetets samfunnsbidrag. I dagens tekst kan «kreative miljøer» lett bli stående som en bred identitetsmarkør, mens strategien bør signalisere mer presist at INNs bidrag primært realiseres gjennom kunnskapsutvikling og kompetansebygging i samspill med arbeidsliv, region og internasjonale partnere.

Verdier: Verdigrunnlaget er i hovedsak godt og relevant. ALB mener likevel at strategien med fordel kan synliggjøre akademisk integritet/etterrettelighet og faglig utvikling tydeligere. Når INN nå skal konsolidere seg som universitet, er det viktig å markere en moden universitetskultur der kvalitet, uavhengighet og langsiktighet i kunnskapsarbeidet står sterkt, ikke bare som prinsipper, men som praksis i prioriteringer og ledelse.

Styringsmodell/KPI: Det er positivt at strategien kobles til handlingsplaner og KPI-er. Samtidig må KPI-rammeverket utformes slik at det gir reell styring og insentiver, ikke først og fremst mer rapportering. KPI-er bør derfor knyttes tydelig til faktiske prioriteringer og ressursbeslutninger (tid, stillinger,

støttefunksjoner og økonomiske insentiver), slik at indikatorene brukes som beslutningsgrunnlag og ikke kun som dokumentasjon i etterkant.

Til sist: siden utviklingsavtalen uansett skal revideres og synkroniseres med ny strategi, bør strategien være sterk i seg selv med en klar prioriteringslogikk og tydelige valg og ikke være avhengig av dagens formuleringer i utviklingsavtalen for å fremstå operativ og gjennomførbar.

Vedlegg 1 - Innspill fra Evenstad til strategi 2027–2032 for Universitetet i Innlandet

Campus Evenstad er et av Universitetet i Innlandets mest særpregede fagmiljøer. Instituttet kombinerer utdanning og forskning innen anvendt økologi, naturforvaltning og beredskap, og har en sterk nasjonal og internasjonal posisjon innen feltbasert kunnskap, viltforvaltning og naturbaserte løsninger.

Gir utkast til strategi 2027 – 2032: en tydelig identitet? et særpreg ved INN?

Strategien har ikke en veldig tydelig identitet. Den er forholdsvis generell, og viser ikke hva INN faktisk er.

Er utkast til strategi 2027 – 2032: utformet på en slik måte at prioriteringer kommer tydelig frem? fremtidsrettet?

Strategien burde kommet før økonomimodellen ble besluttet og ikke omvendt. Strategien burde være mer konkret med definerte mål som det faktisk går an å måle. Etter strategiperioden burde det være mulig å måle i hvilken grad man har klart å følge strategien.

Fremstår INN gjennom utkast til strategi 2027 – 2032 som et attraktivt universitet for ens og fremtidige studenter, ansatte, samarbeidspartnere osv.?

Strategien er ikke veldig ambisiøs. Den er spesielt svak på forskning, som ikke virker attraktivt for rekruttering av vitenskapelige ansatte og samarbeidspartnere.

Et forslag på endring i strategien for å gjøre INN mer attraktivt for både studenter og ansatte er å inkludere et punkt om arbeidsmiljø og studentmiljø i strategien. Dette er et viktig punkt for at folk skal trives og gjøre en god jobb, og er kanskje noe som kan skille INN sin strategi fra andre universiteter sin strategi.

Svarer utkast til strategi 2027 – 2032 på viktige samfunnsutfordringer på områder der INN har et fortrinn/styrke/mulighetsrom? Har du/dere andre forslag til visjon, verdier, kjennetegn, satsingsområder og målområder for INN?

Visjonen sier oss egentlig ingenting, og burde inneholde noe om våre to kjernevirksomheter; forskning og utdanning.

Viktige verdier som bør nevnes: Institusjonen bør forsikre de ansattes akademiske frihet. Det fysiske miljøet på campus er viktig for trivsel, læring og utvikling av både studenter og ansatte

Begrepet «regionalt» nevnes mange steder, og det er bra, men vi må huske at vi er viktig både nasjonalt internasjonalt også

I beskrivelsen av hva vi er (introduksjonen): ikke beskriv oss med en generell overordnet frase, men trekk frem ulike styrker vi har i de ulike delene/fagområdene av Universitetet som gjør de mer gjenkjennbart og konkret. Vi at vi verdsetter mangfold og ulikheter.

Konkrete tekstlige innspill:

Kapittel 2.1, kulepunkt 1: ordet «fortelling» virker merkelig

Kapittel 2.4, kulepunkt 6: burde inneholde noe mer enn bare «regionalt» - nasjonalt og internasjonalt.

Kapittel 2.4, kulepunkt 3: Forslag til ny tekst: Bidra til forståelse, forvaltning og bevaring av økosystemer i lys av klimaforandringer.

Kapittel 2.4, første avsnitt, første setning: Forslag til ny tekst: Innlandet har et særskilt potensial innen forvaltning, bruk og bevaring av naturressurser

Kapittel 2.4, første avsnitt, siste setning: inkludere økologisk forståelse (...forutsetter økologisk og økonomisk forståelse,..)

Kapittel 2.4, andre setning: inkludere nasjonalt og internasjonalt

Kapittel 2.2, tredje avsnitt, siste setning: inkludere ordet «dyrehelse» (..styrker folkehelse, dyrehelse og velferdstjenester)

Kapittel 2.2, kulepunkt 1: inkludere dyrehelse (..folkehelse, dyrehelse, psykisk...)

Kapittel 2.2, kulepunkt 6: inkludere lokalt og internasjonalt (..partnerskap både lokalt og internasjonalt for helsefremmende..)

Kapittel 2.2, siste avsnitt om ambisjoner: Forslag til endring av siste setning: Universitetet skal utvikle kunnskap, utdanning og løsninger innenfor et helhetlig helsebegrep som inkluderer mennesker, husdyr, vilt og økosystemer, og som dermed styrker livsmiljø, livskvalitet, tjenester og oppvekst- og læringsmiljøer gjennom hele livsløpet.